

14 § Rohkeasti yhdessä - Modigt tillsammans 2023: syksyn 2020 tilannehuonetyöskentelyt ja lausunnot tavoitetilaehdotuksesta

Päätösehdotus

Seurakuntayhtymän johtaja Juha Rintamäki

Yhteinen kirkkoneuvosto päättää

- 1) merkitä tiedoksi seurakuntien ja yhteisten palveluiden lausunnot Rohkeasti yhdessä -tavoitetilaehdotuksesta sekä syksyn 2020 tilannehuonetyöskentelyjen loppuraportin.
- 2) varata aineiston läpikäymiseen ja hyödyntämiseen enemmän aikaa kuin alkuperäisessä aikataulussa oli suunniteltu,
- 3) työstää palautetta yhteisen kirkkoneuvoston Teamsin Rohkeasti yhdessä -kanavalla,
- 4) vahvistaa tältä pohjalta päivitetyn työskentelyaikataulun, joka mahdollistaa Rohkeasti yhdessä -hankkeen etenemisen tarvittavalla valmisteluajalla:

21.1.2021 YKV iltakoulu (Tulevaisuuspäivä tuotokset ja yleisinfo Rohkeasti yhdessä -lausunnoista)

28.1.2021 YKN (tavoitetilaehdotuksen muokkaus)

11.2.2021 YKN (tavoitetilaehdotuksen muokkaus)

25.2.2021 YKN iltakoulu (tarvittaessa)

11.3.2021 YKV: päätös Rohkeasti yhdessä -tavoitetilasta.

Käsittely

Projektipäällikkö Minnamari Helaseppä selosti asiaa.

Asian käsittely keskeytettiin kokoustaunon ajaksi klo 17.58-18.13.

Keskustelun jälkeen esittelijä poisti päätösehdotuksesta kohdan 3.

Päätös

Yhteinen kirkkoneuvosto päätti

- 1) merkitä tiedoksi seurakuntien ja yhteisten palveluiden lausunnot Rohkeasti yhdessä -tavoitetilaehdotuksesta sekä syksyn 2020 tilannehuonetyöskentelyjen loppuraportin.
- 2) varata aineiston läpikäymiseen ja hyödyntämiseen enemmän aikaa kuin alkuperäisessä aikataulussa oli suunniteltu,

3) vahvistaa tältä pohjalta päivitetyn työskentelyaikataulun, joka mahdollistaa Rohkeasti yhdessä -hankkeen etenemisen tarvittavalla valmisteluajalla:

21.1.2021 YKV iltakoulu (Tulevaisuuspäivä tuotokset ja yleisinfo Rohkeasti yhdessä -lausunnoista)

28.1.2021 YKN (tavoitelaehdotuksen muokkaus)

11.2.2021 YKN (tavoitelaehdotuksen muokkaus)

25.2.2021 YKN iltakoulu (tarvittaessa)

11.3.2021 YKV: päätös Rohkeasti yhdessä -tavoitetilasta.

Selostus

Yhteisen kirkkoneuvoston johtamaa Rohkeasti yhdessä -prosessia edistettiin syksyllä 2020 erityisesti rovastikunnallisissa keskusteluissa, tilannehuonetyöskentelyissä ja Rohkeasti yhdessä -tavoitetilalausuntokierroksen kautta.

Rovastikunnalliset keskustelut tähtäsivät pohdintaan yhteistyön tiivistämisen keinoista alueellisesti. Keskusteluissa olivat mukana rovastikuntien kirkkoherrat, seurakuntaneuvostojen varapuheenjohtajat sekä yhteisen seurakuntatyön johtaja Stefan Forsén ja Rohkeasti yhdessä -projektipäällikkö Minnamari Helaseppä. Eniten esille nousseita teemoja seurakuntien taloustilanteiden läpikäynnin lisäksi olivat yhteistyön kehittäminen Varustamojen kautta, rakenne-kysymyksiin liittyvät teemat, tulevien eläköitymistien ennakointi ja yhteiskäyttöresurssin pohdinta sekä jo liikkeellä olevien yhteistyöhankkeiden seuranta. Jokaisen rovastikunnan Rohkeasti yhdessä -keskustelu toteutui vähintään kertaalleen syksyn aikana.

Rohkeasti yhdessä -prosessin osana järjestettiin syys-marraskuun 2020 aikana yhteensä 16 kaikille luottamushenkilöille ja työntekijöille avointa **tilannehuonetyöskentelyä**, joihin osallistui kaikkiaan 675 ihmistä. Työskentelyt koskivat seurakuntien ja yhteisten palveluiden välisen työnajon kehittämistä sekä rakennekeskustelua. Osallistujista 40 % tuli seurakunnista ja 60 % yhteisistä palveluista.

Työskentelyjen toteutusta ja työskentelyissä tehtyjä jatkotoimenpideehdotuksia on avattu tarkemmin oheisessa suunnitteluryhmien loppuraportissa (liite) ja sen tiivistelmässä (liite). Keskeisiä työskentelyssä esiin nousseita teemoja olivat esimerkiksi toiveet seurakuntien hallinnon vahvemmasta keskittämisestä ja seurakuntien määrän vähentämisestä, rakenneratkaisujen tekemistä hyvissä ajoin ja riittävän pitkästä aikaperspektiivistä käsin, henkilöresurssin joustavammasta liikuteltavuudesta, sisäisen viestinnän kehittämisestä, työtapojen ja -prosessien yhdenmuokaamisesta, verkostomaisen työotteen lisäämisestä ja digitaalisten palvelujen sekä seurakuntien verkkoläsnäolon laajentamisesta.

Työskentelyissä syntyneitä ehdotuksia voidaan jatkossa hyödyntää virkamiesvalmistelun pohjana ja esimerkiksi kevääksi 2021 suunniteltujen yhteisten palveluiden talouslinjausten toteuttamiseen tähtäävien asiantuntijaryhmien työssä.

Yhteinen kirkkoneuvosto päätti 10.9.2020 lähettää kevään 2020 Rohkeasti yhdessä -keskustelujen koosteen ja **tavoitetilaehdotuksen** (liite) lausuntokierrokselle seurakuntiin ja yhteisten palveluiden yksiköille/osastoille. Lausuntojen palauttamisen takarajaksi asetettiin marraskuun loppu. Lausunnot (23 kpl) (liite) saatiin määräaikaan mennessä muilta paitsi Malmin seurakunnalta ja Petrus församlingilta.

Lausunnoissa oli pyydetty ottamaan kantaa kysymyksiin, voidaanko tavoitetilaehdotuksen sisältöön ja muotoon sitoutua ja minkälaisia muutosehdotuksia mahdollisesti toivotaan. Seurakuntaneuvostoille ja yhteisten palveluiden yksiköille annettiin lisäksi mahdollisuus tehdä konkreettisia ehdotuksia Rohkeasti yhdessä -prosessin jatkotoimenpiteiksi.

Ensimmäiseen lausuntokierroksen kysymykseen tavoitetilan muotoon ja sisältöön sitoutumisesta ei tullut suoria kyllä-vastauksia. Kallion seurakunta ilmoitti ainoana, ettei se voi sitoutua tavoitetilaehdotukseen sen nykyisessä muodossa. Lausuntojen sävystä on pääteltävissä, että useimpien kanta ehdotuksen hyväksymiseen on ainakin jossain määrin ehdollinen ja edellyttää tavoitetilaehdotuksen muokkaamista.

Lausunnot sisältävät runsaasti sekä muutosehdotuksia että ehdotuksia Rohkeasti yhdessä -prosessin jatkotoimenpiteiden ja aikataulujen tarkistamiseksi. Keskeisenä huomiona lausunnoissa esitetään, että tavoitetilaehdotus on liian yleisellä tasolla eikä sisällä riittävästi konkretiaa. Tavoitetila ei myöskään vastaa Rohkeasti yhdessä -aloituspäätöksessä esitettyihin useiden vastanneiden hyvinä ja tärkeinä pitämiin kysymyksiin:

- Mikä on yhteinen tahtotila siitä, miten pärjätään jatkossa?
- Mitä tehdään yhdessä yhteisissä työmuodoissa ja mitä taas seurakunnissa?
- Mistä karsitaan ja mitä ei enää tehdä?
- Miten organisoidutaan ja rakennetaan yhteistyön tasoja tai puretaan niitä?

Lausunnoista siis ilmenee, että tavoitetilan laatijoiden ja vastaajien ymmärrys tavoitetilan luonteesta ja sen käyttöarvosta eroaa toisistaan.

Rohkeasti yhdessä -prosessin haasteena on ollut luoda toimiva kokonaisuus osallistavien työskentelyjen ja yhteistä tavoitetilan määrittelyä edistävien toimenpiteiden välillä. Jos halutaan samalla tehdä osallistavaa työskentelyä ja edetä ripeästi, se vie Helsingin seurakuntayhtymän kokoisessa organisaatiossa aikaa.

Tavoitetilaehdotuksen tarkoituksena oli tässä vaiheessa antaa yleisiä suuntaviivoja etenemiselle. Konkretia Rohkeasti yhdessä -prosessiin on ollut tarkoitus tuottaa osallistavilla työskentelyillä. Tämä työskentely on aloitettu syksyn 2020 tilannehuonetyöskentelyillä. Vuoden 2021 kevät-

kaudelle on suunniteltu yhteisten palveluiden talouslinjausten toteuttamissuunnitelma. Se tuottaa asiantuntijaryhmineen ja työskentelyineen seuraavia konkreettisia askeleita. Syksyn tilannehuoneutyöskentelyt vahvistivat tarpeen myös vastaaville työskentelyille jatkossa.

Tavoitetilalausunnoista ilmenee selkeästi, että seurakunnissa ja yhteisissä palveluissa on olemassa laaja tahtotila muutokseen ja yhteisten keinojen löytämiseen taloushaasteiden selättämisessä ja toiminnan uudelleen organisoimisessa. Erilaisia näkemyksiä on sen sijaan edelleen siitä, miten tämä käytännössä tehdään ja mistä esimerkiksi vähennetään. Seurakuntien lausunnoissa alleviivataan tavoitetilaehdotuksestakin löytyvää näkemystä seurakunnasta kirkon perusyksikkönä ja ajatusta, miten karsintaa tulisi tehdä erityisesti paisuneiksi koetuista yhteisistä palveluista ja päällekkäisestä työstä. Yhteisten palveluiden lausunnossa taas korostuu yhteisten toimintojen merkitys sekä erityistyömuotojen rooli.

Rohkeasti yhdessä -prosessinomistajana toimivan yhteisen kirkkoneuvoston on tärkeä paneutua lausunnoissa esitettyihin kriittisiin ja korjaviin huomioihin sekä harkita, millä sanamuodoilla ja missä aikataulussa lopullisen esityksen vieminen yhteisen kirkkovaltuuston päätettäväksi on mahdollista siten, että se lisää sekä luottamusta että sitoutumista yhteiseen prosessiin.

Yleisesti voi todeta, että monet esitetyt huomiot johtuvat myös siitä, että Rohkeasti yhdessä -prosessin suhteesta jatkuvaan strategiaproessiin on vastaajilla erilaisia käsityksiä ja Rohkeasti yhdessä -prosessiin on kohdistunut myös toiveita, joita siinä ei välttämättä ole lähdetty täyttämään. On tärkeä, että tämän tyyppistä pohdintaa tehdään jatkossa pidemmälle tähtäävään jatkuvaan strategiaproessiin liittyen.

Liitteessä esitellään keskeiset lausunnoissa esille nousseet näkökulmat tavoitetilaehdotuksen otsikoittain.

Yhteinen kirkkoneuvosto toimii Rohkeasti yhdessä -prosessin omistajana ja päättää sitä koskevista keskeisistä aikatauluista. Yhteiselle kirkkoneuvostolle esitetään seuraavan aikataulun vahvistamista tavoitetilaehdotuksen edistämiseksi yhteisen kirkkoneuvoston ja yhteisen kirkkovaltuuston käsittelyssä:

21.1. YKV:n iltakoulu (Tulevaisuuspäivän tuotokset ja yleisinfo RY-lausunnoista)

28.1. YKN (tavoitetilaehdotuksen muokkaus)

11.2. YKN (tavoitetilaehdotuksen muokkaus)

25.2. YKN:n iltakoulu (tarvittaessa)

11.3. YKV:n päätös Rohkeasti yhdessä -tavoitetilasta

Kuvattu aikataulu mahdollistaisi tavoitetilalausunnoissa esiin nousseiden tärkeiden näkökulmien huomioimisen kiireettömästi ja myös luottamushenkilöitä iltakoulutyöskentelyin jo ennen varsinaista päätöksentekoa osallistaen.

Liitteet

- 12 Rohkeasti yhdessä -tilannehuonetyöskentelyjen loppuraportti syksy 2020
- 13 Tiivistelmä syksyn 2020 RY-tilannehuonetyöskentelyjen loppuraportista
- 14 Kevään 2020 RY-keskustelujen kooste ja ehdotus yhteiseksi tavoitetilaksi
- 15 Lausunnot Rohkeasti yhdessä -tavoitelaehdotuksesta
- 16 Rohkeasti yhdessä-tavoitetilalausuntojen keskeiset näkökulmat

